

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Bogdan Wysocki (spr.)

Sędziowie: SA Hanna Małaniuk

SA Mariola Głowacka

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2013 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **K. Z.**

przeciwko **E. K.**

o uznanie za bezskuteczne oświadczenie woli

w przedmiocie wniosku o zabezpieczenie roszczenia

na skutek zażalenia pozwanej

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 18 marca 2013 r., sygn. akt XII C 2088/11

postanawia:

1. **oddalić zażalenie,**

2. **rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawić orzeczeniu kończącemu postępowanie w sprawie.**

SSA B. Wysocki SSA H. Małaniuk SSA M. Głowacka

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy udzielił zabezpieczenia roszczenia powódki o uznanie za bezskuteczne w stosunku do niej oświadczenia procesowego D. K. na podstawie którego E. K. została przyznana na wyłączną własność zabudowana nieruchomość gruntowa położona w S. ul. (...), działka (...) poprzez wpis hipoteki przymusowej w kwocie 146.417 w dziale IV księgi wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu.

W uzasadnieniu orzeczenia wskazał, że powódka wniosła o uznanie za bezskuteczne przeciwko niej oświadczenia procesowego D. K., w którym aprobował wniosek żony E. K. o wydanie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu z dnia 1 czerwca 2011 r. na podstawie którego E. K. została przyznana na wyłączną własność zabudowana nieruchomość gruntowa położona w S. ul. (...). W ocenie powódki podział został dokonany z pokrzywdzeniem jej jako wierzyciela D. K.. Powódka wskazała, że przysługuje jej w stosunku do D. K. wierzytelność w wysokości 71.500 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 grudnia 2003 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu w kwocie 4.890 zł ustalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z 30 marca 2005 r. oraz

kosztami postępowania egzekucyjnego. Alternatywnie wniosła o uznanie za bezskuteczne w stosunku do powódki prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu z dnia 1 czerwca 2011 r. Jako wartość przedmiotu sporu powódka podała kwotę 146.417 zł, na którą składają się: należność główna 71.5000 zł, odsetki ustawowe od dnia 31 grudnia 2003 r. do dnia wniesienia pozwu w kwocie 69.126,79 zł, koszty procesu w kwocie 4.890 zł, koszty adwokackie w postępowaniu egzekucyjnym w kwocie 900 zł.

Przed wytoczeniem powództwa powódka uzyskała zabezpieczenie roszczenia poprzez ustanowienie zakazu zbywania udziału w nieruchomości wynoszącego 1/2, a to na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 20 października 2011 r. w sprawie XII Co 155/11.

Pismem z dnia 7 marca 2013 r. powódka wniosła o dodatkowe zabezpieczenie powództwa poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej w kwocie 147.417 zł na nieruchomości będącej własnością pozwanej. W uzasadnieniu wskazała, że dotychczasowy sposób zabezpieczenia nie jest wystarczający, gdyż istnieje uzasadniona obawa, że pozwana obciąży nieruchomość, co uniemożliwi powódce skuteczne dochodzenie roszczeń.

W ocenie Sądu Okręgowego powódka uprawdopodobniła, że roszczenie jej przysługuje i ma interes prawny w uzyskaniu zabezpieczenia. Okoliczności, które leżą u podstaw postanowienia z dnia 20 października 2011 r. pozostają niezmiennie. Powódka uprawdopodobniła także interes prawny w uzyskaniu dodatkowego zabezpieczenia w postaci wpisu hipoteki w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości będącej własnością pozwanej argumentując, że dotychczasowy sposób zabezpieczenia okaże się niewystarczający, gdyby pozwana zamierzała swoją nieruchomość obciążyć hipoteką.

Wobec tego, że nieruchomość pozwanej jest już wielokrotnie obciążona hipoteką istnieje prawdopodobieństwo, że pozwana może obciążyć nieruchomość w dalszym zakresie, co uniemożliwi powódce dochodzenie roszczeń w stosunku do niej. Nadto nieruchomość jest obciążona hipotekami umownymi na znaczne sumy, w związku z czym w przypadku ewentualnej egzekucji, brak zabezpieczenia może pozbawić powódkę faktycznego zaspokojenia ewentualnej należności, z uwagi na obowiązującą kolejność zaspokojenia wierzycieli hipotecznych przed wierzycielami osobistymi nie objętymi zakresem art. 1025 § 1 pkt 1-4 k.p.c.

Zażalenie na to postanowienie złożyła pozwana, zaskarżyła je w całości. Pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i oddalenie wniosku z dnia 5 marca 2013 r. oraz o zasądzenie od powódki na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego. W uzasadnieniu zażalenia pozwana wskazała, że roszczenie ze skargi paulińskiej (art. 527 § 1 k.c.) jest roszczeniem niepieniężnym, którego istotą jest żądanie uznania za bezskuteczną wobec wierzyciela rozporządzonej czynności prawnej dłużnika, dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela. Hipoteka zaś w świetle art. 68 ustawy o księgach wieczystych i hipotece może zabezpieczać jedynie wierzytelności pieniężne. Zatem niepieniężne roszczenie powódki nie może być zabezpieczone poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej.

Powódka wniosła o oddalenie zażalenia oraz o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Dla udzielenia zabezpieczenia wymagane jest uprawdopodobnienie roszczenia i interesu prawnego.

Pozwana w zażaleniu nie kwestionowała, że powódka w sposób wystarczający uprawdopodobniła zarówno roszczenie, jak i że posiada interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Żaląca podnosiła jedynie, że sposób zabezpieczenia wskazany we wniosku o udzielenie zabezpieczenia oraz przyjęty przez sąd jako uzasadniony, nie przystaje do dochodzonego roszczenia, które nie może być zabezpieczone poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej.

W ocenie Sądu odwoławczego twierdzenia żalącej w zakresie niedopuszczalności ustanowienia hipoteki przymusowej w celu zabezpieczenia powództwa ze skargi paulińskiej nie zasługiwały na uwzględnienie.

Oczywiste jest, że roszczenie ze skargi paulińskiej nie jest wierzytelnością sensu stricte, lecz prawem ściśle z wierzytelnością związanym. Ma ono natomiast umożliwić wierzycielowi realizację jego prawa podmiotowego, którym jest przysługująca mu wierzytelność (zob. wyrok Sądu Najwyższego dnia 11 grudnia 2009 r., V CSK 184/09, OSNC – ZD 2010/3/86).

Stąd też zabezpieczenie tego roszczenia poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej mieści się w ramach dyspozycji przepisów art. 755 § 1 zd. 1 kpc w zw. z art. 747 pkt 2 kpc, o ile tylko, jak w rozpoznawanej sprawie, **wierzyciel żąda ochrony wierzytelności pieniężnej**.

W takiej sytuacji nie można byłoby mówić o naruszeniu przepisu art. 68 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece.

Za zasadnością i dopuszczalnością zabezpieczenia roszczenia powódki w żądany sposób przemawia również treść norm art. 65 ust 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece i art. 532 k.c., których konstrukcja i cele są zbieżne.

Treść ostatnio wymienionego przepisu wskazuje, że uwzględnienie skargi paulińskiej stawia osobę trzecią, uzyskującą korzyść majątkową z pokrzywdzeniem wierzycieli, w sytuacji, w zakresie odpowiedzialności z przedmiotów majątkowych, które wyszły z majątku dłużnika, w zasadzie identycznej, jak sam dłużnik.

Nie ma w tej sytuacji dających się racjonalnie uzasadnić przeszkód, które sprzeciwiałyby się stosowaniu dla ochrony tego roszczenia zabezpieczenia w postaci hipoteki przymusowej na nieruchomości, która stanowiła przedmiot skarżonej skargą paulińską czynności.

Dodać można, że taki sposób zabezpieczenia jest mniej dotkliwy dla pozwanej, niż zakaz sprzedaży lub obciążenia nieruchomości, bowiem nie ogranicza jej praw właścicielskich do dysponowania nieruchomością.

Wobec tego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie pozwanej jako nieuzasadnione.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 745 § 1 k.p.c.

SSA B. Wysocki SSA H. Małaniuk SSA M. Głowacka